

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΣΤΗ ΝΑΟΥΣΑ

«Ὅπως διαπλεύσαντες τό τῆς Νηστείας μέγα πέλαγος, εἰς τήν τριήμερον Ἀνάστασιν καταντήσωμεν, τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Μέ αὐτούς τούς λόγους προσδιορίζει, ἀδελφοί μου, ὁ ἱερός ὑμνογράφος καί δι' αὐτοῦ ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία τόν λόγο γιά τόν ὁποῖο μᾶς ἀπευθύνει σήμερα τήν πρόσκληση νά εἰσέλθουμε στήν περίοδο τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί νά ἀποδυθοῦμε στόν πνευματικό ἀγώνα πού μᾶς ὑποδεικνύει. Καί ὁ λόγος αὐτός εἶναι νά διαπλεύσουμε τό μέγα πέλαγος τῆς νηστείας καί νά φθάσουμε στήν τριήμερο ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας.

Γιατί ὁμως ὁ ἱερός ὑμνογράφος περιγράφει τήν Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ὡς «μέγα πέλαγος»;

Τό ταξίδι στό πέλαγος ἦταν καί εἶναι, ἀδελφοί μου, ἓνα δύσκολο ταξίδι, γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐκτεθειμένος σέ ἀπρόβλεπτες συνθήκες καί καταστάσεις, τίς ὁποῖες συχνά δέν μπορεῖ νά ἀντιμετωπίσει, γιατί, καθὼς εἶναι μακριά ἀπό τήν ξηρά, μπορεῖ νά κινδυνεύσει ξαφνικά ἀκόμη καί ἡ ζωή του. Γι' αὐτό καί συχνά περιγράφεται καί ἡ ἴδια ἡ ἀνθρώπινη ζωή ὡς ἓνα ταξίδι στό πέλαγος, ὅπως ἀκριβῶς περιγράφεται καί ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Ὁ πιστός πού ἀποφασίζει νά κάνει αὐτό τό ταξίδι στό πέλαγος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς θά κληθεῖ νά ἀντιμετωπίσει δυσκολίες καί πειρασμούς πού δέν μπορεῖ νά προβλέψει καί νά ὑπολογίσει. Θά κληθεῖ νά ἀντιμετωπίσει τά κύματα καί τήν ταραχή πού ἄλλοτε δημιουργοῦν ἡ ἀμφιβολία καί ἡ ὀλιγοπιστία, ἄλλοτε δημιουργοῦν οἱ μέριμνες καί οἱ φροντίδες τοῦ κόσμου, ἄλλοτε πάλη ἡ ὀργή καί ὁ θυμός.

Θά κληθεῖ νά ἀντιμετωπίσει τίς καταιγίδες πού δημιουργοῦν οἱ ἀδυναμίες καί τά πάθη μας πού ἐπιμένουν καί ἀντιστέκονται, ὁ ἐγωισμός, ἡ ζήλεια, ὁ φθόνος, ἡ ἀργολογία, ἡ κατάκριση καί θολώνουν τόν ὁρίζοντα τῆς ψυχῆς μας καί μᾶς ἀπειλοῦν μέ τήν καταστροφή. Θά κληθεῖ ὁ πιστός νά ἀντιμετωπίσει τίς σειρήνες τῶν πειρασμῶν, σάν καί αὐτές πού συνάντησε στό ταξίδι του γιά τήν Ἰθάκη ὁ μυθικός Ὀδυσσεύς, καί οἱ ὁποῖες θά ἐπιδιώκουν νά τόν πείσουν ὅτι μπορεῖ νά σταματήσει τό ταξίδι, νά σταματήσει τόν ἀγώνα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, γιατί κουράστηκε ὑπερβολικά μέ τή νηστεία, γιατί ὑπάρχουν τόσα εὐχάριστα ἐδέσματα, τόσα ὠραῖα θεάματα καί ἐλκυστικά ἀκούσματα πού μπορεῖ νά ἀπολαύσει, ἂν σταματήσει αὐτό τό ταξίδι, ἂν παύσει νά ταλαιπωρεῖ τόν ἑαυτό του μέ τήν ἄσκηση καί τή νηστεία.

Θά κληθεῖ νά διέλθει ὁ πιστός καί ἀπό τίς συμπληγάδες τῶν προσωπικῶν, οἰκογενειακῶν ἢ ἐπαγγελματικῶν του ὑποχρεώσεων πού θά τόν πιέζουν, πού θά τόν συνθλίβουν καί θά τόν ἐμποδίζουν νά συνεχίσει τό ταξίδι του. Καί ἀκόμη θά βρεθεῖ ἀντιμέτωπος μέ ὑφάλους καί σκοπέλους, μέ κάθε εἶδους πειρασμούς καί πτώσεις, πού θά προσπαθήσουν νά τοῦ διαλύσουν τό σκάφος, γιά νά ἀναγκασθεῖ νά ἐγκαταλείψει τήν προσπάθεια.

Καί ὁ στόχος τῆς προσπάθειας ποιός εἶναι; Εἶναι, ἀδελφοί μου, ὅπως γράφει ὁ ἱερός ὑμνογράφος, νά «καταντήσωμεν εἰς τήν τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου». Αὐτός εἶναι ὁ στόχος μας. Γι' αὐτό κάνουμε ὅλη αὐτή τήν προσπάθεια, τή νηστεία, τήν προσευχή, τήν ἄσκηση, τή μετάνοια, γιά νά ἐορτάσουμε κατάλληλα προετοιμασμένοι τό μεγάλο καί σωτηριῶδες γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἄς προσέξουμε ὁμως γιατί τό νά φθάσουμε στήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου δέν σημαίνει νά φθάσουμε ἡμερολογιακά σ' αὐτήν. Δέν σημαίνει ἀπλῶς νά περάσουν οἱ σαράντα ἡμέρες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί νά φθάσουμε στό Πάσχα. Σημαίνει νά κάνουμε τέτοια προετοιμασία στό διάστημα αὐτό, ὥστε νά ἐορτάσουμε τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου «συνανιστάμενοι αὐτῷ»,

ἐορτάζοντας δηλαδή συγχρόνως καί τή δική μας ἀνάστασι· ἐορτάζοντας καί τή δική μας ἀπαλλαγή ἀπό τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας καί τῆς πτώσεως· νά ἐορτάσουμε ἔχοντας κόψει κάποια τουλάχιστον ἀπό τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες μας, ἔχοντας συναισθανθεῖ τίς ἁμαρτίες μας καί ἔχοντας μετανοήσῃ γι' αὐτές, ἔχοντας αἰσθανθεῖ στήν ψυχή μας τήν καλή ἀλλοίωση πού φέρνει ἡ χάρις καί ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ μέσα μας.

Καί ὅλα αὐτά μποροῦμε νά τά ἐπιτύχουμε, ἀδελφοί μου, χρησιμοποιώντας ὡς μέσο καί ὄχημα τή νηστεία, τήν ὁποία μᾶς προτείνει ἡ Ἐκκλησία μας. Ὅχι βέβαια μόνο τή νηστεία τῶν τροφῶν, πού εἶναι ἀπαραίτητη καί ἀναγκαία, γιά ὅσους δέν ἔχουν κάποιον λόγο υἰείας, διότι μᾶς ἀσκεῖ στήν ἐγκράτεια καί μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπό τό βάρος καί τή μέριμνα τῶν ὑλικῶν πραγμάτων, ἀλλά καί γιατί μᾶς ὑπενθυμίζει τήν ἀναγκαιότητα τῆς πνευματικῆς νηστείας, τῆς νηστείας δηλαδή τῶν παθῶν, τῆς γλώσσης, τῶν αἰσθήσεων, τῶν λογισμῶν, χωρίς τήν ὁποία ἡ νηστεία τῶν τροφῶν εἶναι ἀνεπαρκής καί δέν μπορεῖ νά μᾶς φθάσῃ στό ποθητό τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ μας.

Γι' αὐτό, ἀδελφοί μου, ἄς χρησιμοποιήσουμε τή διπλῇ νηστεία, σάν τά δύο κουπιά τοῦ πλοίου μας, καί ἄς ἀγωνισθοῦμε νά διαπλεύσουμε μέ τή χάρις τοῦ Θεοῦ καί μέ τή βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ ὁποία θέτει στή διάθεσή μας αὐτή τήν περίοδο πρόσθετα βοηθητικά μέσα, διαθέτει ὡς σταθμούς ἀνεφοδιασμούς τίς ἱερές τῆς Ἀκολουθίας, τά Μεγάλα Ἀπόδειπνα, τοὺς κατανυκτικούς ἑσπερινούς, τίς θείες Λειτουργίες τῶν προηγιασμένων Τιμίων Δώρων, τίς Ἀκολουθίες τῶν Χαιρετισμῶν, τίς ὁμιλίες τῶν Ἀγιορειτῶν πατέρων καί τόσα ἄλλα, ὥστε νά κατακτήσουμε καί ἐμεῖς «εἰς τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου» μας ἀναστημένοι.

Ἡ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΣΤΗ ΒΕΡΟΙΑ

«Τόν τῆς νηστείας καιρόν φαιδρῶς ἀπαρξώμεθα»,
μᾶς καλεῖ σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας διά τοῦ ποιητοῦ τοῦ στιχηροῦ πού προανέφερα, ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.

Μᾶς καλεῖ νά ἀρχίσουμε τήν περίοδο τῆς νηστείας καί συνοδεύει τήν πρόσκληση αὐτή μέ μία μόνο λέξη πού προσδιορίζει τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά πρέπει νά ἀνταποκριθοῦμε στήν πρόσκληση. Ἡ λέξη αὐτή εἶναι «φαιδρῶς», μᾶς καλεῖ δηλαδή ὁ ἱερός ὕμνογράφος νά ἀρχίσουμε τήν Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή μέ χαρά.

Πολλοί ἴσως, ἀδελφοί μου, θεωρήσουν ὅτι εἶναι ἄστοχη ἡ ἐπιλογή τῆς λέξεως καί ἀταίριαστη μέ τό νόημα καί τό περιεχόμενο τῆς νηστείας. Μερικοί ἅλα ἴσως νομίσουν ὅτι θά ἔπρεπε νά χρησιμοποιήσῃ κάποιο ἄλλο ἐπίρρημα πού νά ἔχει σχέση μέ τήν ταπείνωση, τή μετάνοια ἢ τήν κατάνυξη. Ὅμως ὁ ἱερός ὕμνογράφος δέν ἀστόχησε στήν ἐπιλογή οὔτε ἔκανε λάθος. Ἄλλωστε εἶναι ἔμπειρος πνευματικός ἀγωνιστής ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης καί γνωρίζει ἀπό τήν πολύχρονη προσωπική του πείρα τί πρέπει νά συστήσῃ στοὺς μοναχοὺς του, γιά τοὺς ὁποίους ἔγραψε ἀρχικά αὐτοὺς τοὺς ὕμνους.

Γιατί, λοιπόν, μᾶς συστήνῃ νά ἀρχίσουμε τόν ἀγῶνα τῆς νηστείας μέ χαρά; Πρὶν νά ἀπαντήσουμε σέ αὐτό τό ἐρώτημα, ἀδελφοί μου, θά πρέπει νά διευκρινίσουμε ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅταν ἀναφέρουν τόν ὅρο νηστεία, δέν ἐννοοῦν μόνο τήν ἀποχή ἀπό κάποιες τροφές, ἀλλά ἐννοοῦν καί τήν ἀποχή ἀπό τήν ἁμαρτία, ἀπό τίς ἁμαρτωλές συνήθειες καί τίς ἀδυναμίες μας. Αὐτό τόν διπλό ἀγῶνα τῆς ἐγκρατείας μᾶς παρακινεῖ νά ἀρχίσουμε «φαιδρῶς» ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης. Καί οἱ λόγοι γιά τοὺς ὁποίους θά πρέπει νά ἀρχίσουμε μέ χαρά τό στάδιο αὐτό τοῦ ἀγῶνος, τήν Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, εἶναι πολλοί.

Ὁ πρῶτος λόγος εἶναι ὅτι ὁ ἀγῶνας πού θά κάνουμε, εἴτε μικρός εἴτε μεγαλύτερος, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική κατάσταση στήν ὁποία βρίσκεται ὁ καθένας μας, μπορεῖ νά μᾶς ὁδηγήσῃ στή νίκη, στή νίκη ἐναντίον μιᾶς ἀδυναμίας μας ἢ κάποιου ἐλαττώματός μας, στή νίκη ἐναντίον τοῦ πονηροῦ πού

βάζει προσκόμματα στὸν ἀγώνα μας μέ τούς πειρασμούς του. Καί ὅπως κάθε ἀθλητής πού ἀγωνίζεται γιά νά νικήσει, δέν κατεβαίνει στὸν ἀγώνα κατηφής καί σκυθρωπός, ἀλλά χαρούμενος καί προγευόμενος τῆς χαρᾶς τῆς νίκης, ἔτσι καί ἐμεῖς θά πρέπει νά ξεκινοῦμε μέ ἀνάλογη χαρά.

Ὁ δεῦτερος λόγος εἶναι ὅτι μέ τὸν πνευματικό αὐτό ἀγώνα μας, μέ τὴν ἐγκράτεια, μέ τὴ μετάνοια, μέ τὸ μυστήριο τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως, ἀπαλλάσσουμε τὴν ψυχὴ μας, ἀλλά καί τὸ σῶμα μας ἀπὸ περιττά βάρη πού μᾶς κρατοῦν καθηλωμένους στὴ γῆ καί δέν μᾶς ἀφήνουν νά στραφοῦμε πρὸς τὸν Θεό.

Καί αὐτά μπορεῖ νά εἶναι βιοτικές καί κοσμικές μέριμνες, πτώσεις καί παραβάσεις τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, πάθη καί λάθη πού χρονίζουν στὴν ψυχὴ μας καί τὴν κάνουν σκληρὴ σάν πέτρα. Καί ὅπως ὁ ὁδοιπóρος ἢ ὁ ὀρειβάτης αἰσθάνεται χαρούμενος, ὅταν ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὰ περιττά βάρη καί βαδίζει πιό ἄνετα καί πιό ἐλεύθερα, ἔτσι καί ἐμεῖς πρέπει νά χαιρόμαστε πού σέ λίγο θά ἀρχίσουμε νά ἀπαλλασσόμαστε ἀπὸ αὐτά πού μᾶς βαρύνουν καί δυσκολεύουν τὴν πορεία μας.

Ὁ τρίτος λόγος εἶναι ὅτι ὁ ἀγώνας τὸν ὁποῖο καλοῦμεθα νά ἀναλάβουμε εἶναι ἀγώνας ὁ ὁποῖος χαροποιεῖ τὸν Χριστό, γιατί εἶναι ἀγώνας γιά τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ θελήματός του, εἶναι ἀγώνας πού μᾶς ὁδηγεῖ κοντά στὸν Θεό, πού μᾶς ὁδηγεῖ στὴ σωτηρία μας. Καί ὅπως ὅλοι χαιρόμαστε, ὅταν κάνουμε κάτι πού ἱκανοποιεῖ καί χαροποιεῖ ἓνα προσφιλές καί σεβαστό μας πρόσωπο, ἔτσι θά πρέπει νά χαιρόμαστε καί ὅταν μέ τὸν ἀγώνα μας καί μέ τὴ μετάνοια μας χαροποιοῦμε τὸν Χριστό, ὁ ὁποῖος, ἄλλωστε, μᾶς διαβεβαίωσε ὅτι «χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι».

Στοὺς λόγους αὐτοὺς θά μπορούσα νά προσθέσω, ἀδελφοί μου, καί ἓναν ἀκόμη. Καί ὁ λόγος αὐτός εἶναι ὅτι καί ὁ Θεός δέν θέλει νά ἀντιμετωπίζουμε τὴ νηστεία καί τὸν πνευματικό ἀγώνα ὡς βάρος καί ὑποχρέωση, δέν θέλει νά εἴμαστε κατηφεῖς καί δύσθυμοι, ὅταν ἀγωνιζόμαστε. Ἡ νηστεία καί ὁ ἀγώνας μας εἶναι μία προσφορά ἀγάπης καί σεβασμοῦ στὸν Θεό, καί ὁ Θεός δέν θέλει ἀνθρώπους πού τοῦ προσφέρουν «ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης», ἀλλά ἀγαπᾷ καί ἀνταμείβει πλούσια μέ τὸ ἔλεος καί τὴ χάρις τοῦ «ἰλαρόν δότην», αὐτὸν πού τοῦ προσφέρει τὸ δῶρο μέ χαρὰ καί εὐχαρίστηση.

Ἔχοντας, λοιπόν, αὐτά ὑπόψη μας, ἀδελφοί μου, ἅς ἀνταποκριθοῦμε στὴν πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας μας, στὴν πρόσκληση τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου καί ἅς ἀρχίσουμε τὴν περίοδο τῆς νηστείας, τῆς ἐγκρατείας καί τῆς μετανοίας μέ χαρὰ, εὐχαριστώντας τὸν Θεό γιατί μᾶς χαρίζει αὐτὴ τὴν κατανυκτικὴ περίοδο ἀλλά καί τὰ μέσα γιά νά τὸν πλησιάσουμε, καί ἀξιοποιώντας τίς πνευματικές εὐκαιρίες πού θέτει στὴ διάθεσή μας ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη, μέ ὅλες τίς ἱερές Ἀκολουθίες καί τίς ὁμιλίες αὐτῆς τῆς περιόδου, ἅς νά διέλθουμε τὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν φαιδρῶς γιά νά ἀξιωθοῦμε καί τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.